

В Евхаристията и с Евхаристията аз-ът става ние, а индивидът – общност, реално тайноводство към свободата на Духа, на Този, който учи на всяка Христова истина. И това е любовта, чиято граница е в другия, любимото ни лице, което е "другото наше аз", Христос и нашият ближен, едно „Аз" по-скъпо за нас от собственото ни аз. В любовта се съединяваме в едно; нейното качество е такова, че обичащият и обичаният не са двама, а един. Този един или ние, в което Църквата се познава и с което се преживява Евхаристията, не означава унищожаване на аз-а, а отхвърляне на самотта, т.е. "аз сам" – на индивидуализма, на отделянето и на изолацията. Това е човекът като личност и общност. Многото хората, т.е. всички стават един в единия Христос. (срв. Йоан 10:16; Римл. 12:5; Гал. 3:28)

Съборността на Църквата не е познатата масовизация, която отхвърля персоналността и възпрепятства откриването на личностите. Идеологиите създават масовия човек, докато Църквата е многоличностна общност. Нищо в Църквата и в нейното богословие не съществува като анонимно количество или като аритметична сила. Първата и голяма злоупотреба, която става в Църквата, е обезценяването на Евхаристията като хладно и отблъскващо събиране на вярващи, където този, който евентуално иска да остане сам по благочестиви причини, буквално се отвращава от другия, а другият презрително се противопоставя на високомерието на този, който уж пребивава сам. Следователно любовта, която Църквата възплъщава и благовести на всяка Литургия, не се разбира в рамките на някакъв социалност и хуманност. Важно е да бъдем верни в една Църква, която подражавайки на своя Господ, се обръща към заблудената овца. *„И ако се случи да я намери, истина ви казвам, той се радва за нея повече, отколкото за деветдесетте и девет незаблудени"* (Мат. 18:11-13).

Става въпрос за едната, уникална и неповторима личност, към която Църквата поименно се обръща. Възрастването на Църквата, която уважава себе си, никога не се постига чрез надмощие над масите, чрез метода на масовия прозелитизъм, чрез удовлетворяването на потребностите на тълпата. Единствен критерий остава нейната пастирска любов, нейните чисти очи, за да вижда лицето на Своя Господ Иисус Христос, лицето на всеки човек без разлика, и обратно, за да получат накрая отговор тези, които виждат Христос в лицето на бедния, уважават човека, но отхвърлят Бога, и тези, които виждат Христос в Евхаристията и във вътрешния живот, почитат Бога, но пренебрегват човека". Същността на всичко е в това, когато обичаме, да обичаме, както Христос, следвайки кръстния път на Неговата любов. В противен случай се объркваме в нашите противоречиви чувства и ги изчерпваме в толкова удобното организиране на дарителски каси за бедните и благотворителни базари. Любовта, бидейки същностно свързана с Евхаристията, не е някакво добро дело, а възвишено свещенодействие или по-скоро богодействие, което има за жертвеник самия човек.

Тази любов като еклисиологично и евхаристийно Тайнство, като християнска мисия и свидетелство съхранява за нас две големи удивления, неизвестни за повечето християни. Колко от нас знаят, че любовта е красота, а красотата – любов? *"Колко си хубава, колко си привлекателна моя възлюбена, с твоята миловидност"* (Песен на песните 7:7). Ако Евхаристията наистина е любов, Литургия и общение с Божията Любов, тогава тя е Тайнство на най-висшите божествени дарове: на красотата и на радостта. Споменаването от наша страна- винаги с пламенно разположение –на тези велики евхаристийни дарове се дължи главно на констатацията, че смятаните за верни членове на Църквата очевидно продължават да пренебрегват факта, че красотата и радостта са плод на страданията на пресвятата любов, огнени харизми на Светия Дух (Гал. 5:22). Заслужава си непрестанно да повтаряме, че християнският живот е духовно-светотайствен живот, който се постига чрез много подвизи в благодатта и чийто завършек е любовта. Любовта е красива не в нашите чувства и възнания, а в нейния кръст и жертва; също така тя е радост не като някаква наслада или удоволствие, а главно като съвместно празнуване на нашата аскетическа и кръстна свобода. Бездната на мъдростта и любовта на Бога са Неговите Кръст и смърт.

Обичайната църковна реалност представлява отчайващо отражение на вкаменената религиозна самодостатъчност, която обсажда и потиска онова, което все още се нарича християнски живот на вярващите, укрепвайки вярващите в невежество и безкритичност, пред галопиращата и доминираща грозота и лош вкус, пред това, което днес наричаме кич. Става въпрос за едно състояние, което изглежда е неразделна част от нашите литургични реалности, пространства и практики. Любовта като красота и любовта към красотата несъмнено са въпрос на непрекъснато изучаване, без естествено да пренебрегваме факта, че красотата най-вече е харизма на преобразяването в Христос, просветление на Светия Дух, Който открива красотата на Христос и изобразява Неговия красив образ в човека.

Когато това липсва, тогава, както именно става днес, Църквата на "Добротолюбие" се разпознава като религия на "мразолюбие". Това, което днес констатираме почти навсякъде, е, че всичко - храмовете, иконите, пеенето, одеждите, осветлението, интериора, свещената утвар, покривките и т.н., всичко, което допринася за благолепието на Господния дом и за благочинието на извършваното в него, е в пълно съзвучие с непознаването на най-дълбоките смисли на красотата; едно непознаване, което с благословението на епископите доминира в мнозинството презвитери, дякони, протопсалти, настоятели, архитекти, иконописци, с една дума, вярващите, и което е подготвило и по-скоро затвърдило злоупотребата дори с обикновената естетика. Особено трябва да ни безпокои изкуственото подражаване и копиране на дълго обсъжданото византийско изкуство, което води до статични и вкаменени творби (имам предвид главно иконографията), чрез които е невъзможно да видим съвместното пътуване на блясъка на красотата с копнежа за нашето спасение.

Само Църквата и църковното изкуство, което възплъщава и излъчва любовта към красотата на Христос – нейното най-съкровено взаимопроникване с истината и любовта – може да направи понятни за хората пророческите слова на Достоевски: *„Красотата ще спаси света“*.

На това опитно ни учи евхаристийната еклисиология и църковното изкуство, бидейки винаги литургично и строго евхаристийно и в служба на евхаристийно-сотириологичното Тайнство. Евхаристията открива смисъла на една светотайнствена и есхатологична, свършена красота, която привлича погледа на човека, зрението на вярата и на сърцето в светлината и славата на Божиите дела, които са "твърде добри". Тук красотата не е въпрос на естетически анализ, а на любящо отношение. Тя определено е онтологично преобразяващо събитие, което носи печата на небесните и бъдещи съвършенства, както те ни се откриват на всяка Литургия.

На въпроса какво е Църквата, о. Павел Флоренски отговаря:

„Тя е новият живот, животът в Духа. Тогава кой е критерият, който ни позволява да видим, че това е така? Красотата. Да, съществува една духовна красота, която остава извън обсега на логическите формулировки“. Именно в богослужението на Църквата "преживяваме красотата като откровение на истината и на благостта; защото Църквата е мястото на това откровение". Евхаристията е средоточие на църковното богослужение, Тайнство на непрекъснати божествени откровения, душата на тази жива красота - именно там, където любовта среща истината и докосва красотата.

Признанието на пратениците, проводени от киевския княз Владимир, за да търсят истинската вяра, която те открили в божествената Литургия в Константинопол, действително е показателно: „*Не зная дали бяхме на небето или на земята, но със сигурност не съществува такъв блясък и красота като тази, където и да е на земята. Не можем да ви го опишем: единственото, което знаем, е, че Бог обитава там, сред хората, и че тяхната Литургия надмина по красота богослужението на всички останали места. Никога няма да забравим тази красота*”.

+++

Любовта обаче е едновременно красота и радост в живота на всеки вярващ чрез Иисус Христос. Любовта, пътят на истината "се радва на истина" (1 Кор. 13:6). Особено важно е да знаем, че новата Пасха, Пасхата на Църквата, тържествуването на Божията любов над смъртта заради живота е не само Пасха на Христос, но и Пасха на верните, празник на тяхната радост, радостта, на която се радват всички, това, което е всяка божествена Литургия. Изглежда обаче, че тази потресаваща реалност не докосва в необходимата степен живота на християните, които се събират за извършването на Евхаристията с такава сериозност, която прилича повече на начумереност, с унило и мрачно лице, създавайки впечатлението, че отиват на събрание на осъдени, а не на празнуващи, които са примирени с цялото творение.

Евхаристията е (тайната) вечеря на причастяващите се и празнуващи победата на разпънатия Христос над противните и античовешки сили от този свят, именно Трапезата на есхатологичния живот и на възкресната радост, трайна радост като радост в Светия Бог. Тук и за всеки вярващ важат пророческите думи на Христос към учениците Му преди страданията, според които Неговата смърт, въпреки че е велика тайна, непонятна за религията и мъдростта на този свят, ще да бъде краткотрайно по време събитие като кратко Негово отделяне от тях, което без съмнение ще причини скръб, но Неговото Възкресение, продължението на присъствието Му сред тях, ще бъде причина за радост. Това е Божествената Евхаристия на всяка Литургия: обещанието или потвърждението от страна на Христос в неговото есхатологично измерение, че „*още малко, и няма да Ме виждате, и пак: след малко, и ще Ме видите? . . .но Аз пак ще ви видя, и ще се зарадва сърцето ви, и радостта ви никой няма да ви отнеме; . . . искайте, и ще получите, за да бъде радостта ви пълна.*” (Йоан 16:19-24). И по-рано писах, че "причина за радостта на верните е събитието на победоносно действие на Христос, на Възкресението, което се празнува в Евхаристията и с Евхаристията. С други думи, истината, която поражда радостта, е Възкресението, начатъкът на новия и вечен живот, влизането в благословеното и безкрайно царство на Бога. В причастяването с Христовите тяло и кръв ние се приобщаваме не само със страданията на Кръста, но и с радостта на Възкресението, което чрез Кръста идва в

Любов и Евхаристия - Част 2

Написано от Протопр. Михаил Кардамакис
Петък, 24 Януари 2014 22:35

света, така че крайт да не бъде Кръстът, а Възкресението; не поражението, а победата на Христос, Неговото тържество над смъртта. Евхаристията е Тайнството не само на наранената любов, но и на победоносната любов. Евхаристия означава "благодарение", всъщност тя е по-скоро химн, отколкото молитва. Тя е последование на тържествуваща радост, непрестанна Пасха, царствен празник на Господа на живота и на славата".

Следва продължение...

Превод от

гръцки: Константин Константинов{jcomments off}